

І В А Н   А Н Д Р У С Я К

Книга *трав,
дерев
і птахів*

 Богдан

УДК 82-1
ББК 84-5(4УКР)
А 65

*У «Книгу трав, дерев і птахів» увійшли як нові,
так і вибрані з кількох попередніх збірок
пейзажно-філософські вірші Івана Андрусяка —
поета, що еволюціонував
від «отруєння голосом» до «фонетики тиші».
Ця книжка буде цікава всім,
хто в хаосі постмодерного світу
не розучився цінувати живу природність,
тихий розмисел, роботу душі,
божественну гармонію природи і людини.*

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-3594-1

© Іван Андрусяк, 2013

© Навчальна книга – Богдан, 2013

• • •

отак і твориться цей світ —
з дощу забутого над містом
із болю у гілках безлистих
із усмішок яким не слід
тривати довше ніж вода
стікає з ринви і шукає
якщо не виходу то краю
де помирає — і зліта...

куди, куди летить вода?

...я знаю тільки те що знаю —
а *Він* не всім відповіда...

• • •

це історія снігу що мав би нападати
але падав не він а його відображення
не природа сама — тільки музика бажана
так ікону витворює відблиск лампади

а нічний посередник хіба усміхнеться
загорнувшись у крила — чи в образи крил
...тиша просто мовчить — а виблискує пил
тільки він і окреслює контури серця

ОСИКА

що від них чекати від усіх —
може й добрих
може і красивих —
дереву яке не має сили
ні втекти ні відштовхнути їх

а до того ж знати що живеш
і чекати кожної хвилини
птаха хмари засухи людини...
зрештою і янгола —
авжеж

страшно світе — страшно при тобі —
на тобі — в тобі перебувати...
ці листочки — ніби немовлята
навіть крик їм липне на губі

навіть крик не вирветься німий
з холоду з якого ти почався
дерево не розбирає часу
крім зими і літа і зими

й літа... літа...

скільки того світа
скільки тих недоспаних страхів
переносить перший-ліпший спів
птах людина янгол або вітер

жити страшно...

жити і тремтіти
за усіх хто не перетремтів

СОСНА

меду твого смолистого
світлої гіркоти
краплю б мені обмислити
краплю — спостерегти

доки налетється шишками
тиша невікова
доки душа визискує
істини і слова

доки з тонкою глищею
вітер позаграє
зябликами висвистує
сонне ім'я твоє

і золотою білкою
зникне поза дуплом
ніби смолою білою
літепло не текло

хай тоді сонце вистоїть
в небі за нас усіх
хай золотою шишкою
зиркає з-над лісів

меду хай непчатого
висотає тонку
крапельку — на уста тобі
крапельку — на щоку...

які химери образи які
в цих сотнях звивин мусять народитись
перш ніж ослабне тепла пуповина
й на жовту землю упаде горіх?

Я вже колись писав, але повторюся знову: теперішній світ поета Андрусяка – винятково добрий (заледве віриться, що він був учасником «Нової дегенерації» і писав жорсткуваті авангардові вірші, фонетика яких була розрахована на миттєвий експресивний ефект, а у підсумку, можливо, навіть на руйнацію радянських дискурсів; хоча, варто додати, і в ті далекі часи авангарду початку 1990-х років поет робив свою справу чесно та з чітким усвідомленням того, що тоді відбувалося). Дорослий вік поета вимірюється ступенем його серйозності в підходах до образів і мотивів. Приміром, образ Бога, якого не треба боятися, якого лишень треба чути і розуміти, відтак – любити. У цій книзі, як і в найближчих попередніх збірках поета, вагомою та зримо присутньою є християнська її складова. Це декілька віршів, які вже знайомі читачеві (як от «Церква з очерету», «парує ця земля, пітна і зрозуміла...» або «Господи – це земля!»), і поезії з циклу «Образи». Є і нові поезії. Скажімо, фінальний вірш «добрі люди вмирають...», що закриває книгу, – незахищений і ніби повернутий смиренним обличчям не тільки до Бога, але й до всіх добрих людей сього світу. Але мою увагу серед віршів розділу «Бог» знову, як і у книзі «Неможливості мови», привертає передовсім віртуозна поезія «фонетика тиші...», сотворена у добре знаній читачеві фірмовій манері І. Андрусяка, яку визначає голос (давніше поетове «отруєння голосом»; власне, фонетично акцентоване письмо голосом, акумуляція в голосі авторської неповторності та, водночас, універсальних, загально-значимих первнів (як от образ тиші в цій книзі), із яких проростає терпке й неповторне буття):

фонетика тиші
Господня роса
і промінь що пише
крилом небеса

до чистого звуку
живого чуття
немовби за руку
приводить Дитя

до звуку з якого
помоляться Втрюх –
так з Бога Живого
рождається Бог

Олег СОЛОВЕЙ
25 липня 2013 р.,
м. Донецьк

Зміст

ЛЮДИ

отак і твориться цей світ.....	4
це історія снігу що мав би нападати.....	5
осінній ліс ще трохи постояв.....	6
собі природа повертає все... ..	7
тут ґонтарі в яких немає... ..	8
а може річку справді звати нетря... ..	9
гірка вода не переносить броду.....	10
коли дощі зрікаються води.....	11
а тишу і смолу приречені любити.....	12
тиша випаровується з води.....	13
старенький дощ.....	14
як мудро пахне скошена трава.....	15
в тумані глибше — тут озимина... ..	16
в осіннього дощу є незборимі чари... ..	17
яка безрадісна птаха.....	18
колись я прийду на те місце з якого маю вертатись.....	19
іще кілька годин після дощу.....	20
народження звуку — тріск... ..	21
мій Боже лиши мені тишу.....	22
самі гарбузи на городах повільні і мовчазні.....	23
майже місяць наших дерев.....	24
не знаю де ми але десь ми є.....	26
з повітря зійшли і в повітря зайшли... ..	27
живучи — живи і бійся... ..	28
кінцем твого усміхненого світу.....	30
приходили назватися людьми... ..	31

немає тла — то пауза була.....	32
вечірнє небо має перспективу.....	33

ТРАВИ

закладеться на те, що хоч в камінь живи... ..	36
тут сам лабу́з — а шу́льки не вродили.....	37
Пижмо.....	38
Лілія.....	39
Кропива	40
Дев'ятисил	41
Чортополох	42
Деревій	43
Безсмертник	44
Інтродукція: петрові батоги	46
Золототисячник	47
Драголюб	48
Нетреба.....	49
Постскриптум: чистотіл.....	50

ДЕРЕВА

Вільха	52
Горіх.....	53
Осика.....	54
Сосна.....	55
Верба	56
Яблуня.....	57
Усе солодший сад (вірші навиріст)	58
Яблука.....	58
Груші	59
Вишні	60
Виноград	61

Сливи	62
Абрикоси	63
Черешні	64
Постскриптум: Горіхова колискова.....	65

ПТАХИ

Зяблик.....	68
Сойка.....	69
Дятел	70
Лелека	71
Трав'янка	72
Горихвістка.....	73
Плиска.....	74
Повзик.....	75
усе отут — ні солодко ні близько... ..	76
грицики стрибають по дорозі... ..	77
сойки любляться і кричать... ..	78
сьогодні чотири дрозди прилетіли.....	79
а все тому що пташкою була... ..	80
усе що статися повинно.....	81

БОГ

і ці сніги шляхетного покрою... ..	84
без гайворонів... ..	85
це звільнення — і Ти його звели.....	88
мій Господи, поговори за нас... ..	89
вони приходять — макові як діти.....	90
тиша співати вміє... ..	91
парує ця земля, пітна і зрозуміла... ..	92
поезія народжується з того.....	93
Господи — це земля!.. ..	94

фонетика тиші.....	95
Два Ісуси.....	96
Колискова для Ісуса.....	97
Церква з очерету	99
добрі люди вмирають.....	101
<i>О. Соловей. Світ у Господніх долонях .....</i>	<i>102</i>

Літературно-художнє видання

Іван АНДРУСЯК

**КНИГА ТРАВ, ДЕРЕВ І ПТАХІВ.
Вірші нові й вибрані**

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ганна Осадко*
Художник *Ганна Осадко*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Технічний редактор *Оксана Чучук*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 30.07.2013. Формат 84×108/32. Папір офсетний.
Гарнітура Minion. Умовн. друк. арк. 5,88. Умовн. фарб.-відб. 5,88.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com; www.bohdan-books.com

Андрусяк Іван

А 65 Книга трав, дерев і птахів. Вірші нові й вибрані. /І. Андрусяк. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. — 112 с.

ISBN 978-966-10-3594-1

ISBN 9789661035941

9 | 789661 | 035941

ДК 82-1
ББК 84-5(4Укр)